

Když si psi dělají, co je napadne

Aportování představuje pro mnoho psů něco skutečně lákavého

nakonec přece jen přijde, nestane se nic, ale vůbec nic zajímavého, určitě ne nato-lik, aby to vyvážilo skutečnost, že musel opustit tak nesmírně voňavé místo.

Jednou z možností jak psu usnadnit přicházení na povel, i když na něj doléhají rušivé vlivy, je nabídnout mu za příchod odměnu například ve formě aportování. Předpokladem toho přirozeně je, že pes byl předtím krok za krokem veden k aportování, takže pro něj tato činnost představuje něco skutečně lákavého a on může mít pocit: aha, když přiběhnu ke svému člověku, jakmile mě zavolá, vyplatí se mi to, protože pak se stane něco, co je mnohem napínavější než oči-chávání okraje cesty.

Trénujte proto aportování nejprve v prostředí chudém na rušivé podněty. Zavolejte svého psa k sobě, a jakmile k vám přijde, ihned začněte s nějakou skvělou aportovací hrou. Házejte předmět, který máte trvale u sebe vy, a nechejte ho svého psa několikrát uvolněně aportovat. Za spolehlivé přinášení a odevzdávání ho pochvalte. Vymýšlejte různé varianty, nechte psa čekat, předmět schovejte pod židli nebo pod polštář a pak ho nechejte hledat. Postavte se kousek od předmětu a nataženou paží psu naznačte místo, kde se předmět nachází a kde by tudíž nejspíš měl začít hledat. Když mu zpočátku trochu pomůžete, po krátké době se pes naučí předmět rychle a bezpečně nalézt. Brzy se začne víc orientovat na vás, protože s vaší podporou rychleji dosáhne úspěchu.

Postupně přibírejte další a další rušivé podněty a tím zvyšujte stupeň obtížnosti. Později, když se váš pes zase jednou zabere do labyrintu pachů na okraji cesty, ho můžete zavolat, a jakmile se na vás podívá, ukázat mu oblíbený aport. V takové chvíli určitě zapomene na lákavé pachy a rozhodne se pro hru s vámi, protože vy mu nabídnete něco zajímavého, totiž zážitek úspěchu, který ho navíc ještě bude bavit.

Náš Felix, tříletý kříženec knírače a kokra, sebere každý klacek, který najde na cestě, a s ním pak na nás vyskakuje nebo nám ho neustále hází pod nohy. Sotva se při tom dá pokračovat v procházce. Štěká a nedá se uklidnit, dokud mu klacek několikrát nehodíme. Někdy ho nechá ležet a my můžeme v klidu pokračovat kus v cestě. Ovšem jen do té doby, než to všechno začne nanovo. Jinak je Felix prima pes, způsobilý chodí na vodítku a na povel si sedne i lehne. Jen když znovu spatří klacek, úplně přestává reagovat.

Tak už poslechni!

Naše dvouletá křížená fenka Elvíra vlastně docela dobře poslouchá. Jen když ji něco mimořádně zaujme, přestává reagovat.

Zastaví se na okraji cesty, zaboří tam nos a zdá se, jako by téměř nevníkala okolí. Sice na mě krátce pohlédne, když na ni zavolám, ale pak se zase věnuje svému. Teprve když si všechno důkladně oči-chá, přijde, celá nadšená. Už jsem se k ní v takové chvíli několikrát rozeběhla a vynadala jí, přesto se to přistě stane znovu.

Takové chování lze pochopit. Elvíra se zkrátka pokouší zevrubněji prozkoumat všechny ty vůně na okraji cesty, vždyť její nos je mnohonásobně lepší než náš. A je

člověk pro psa skutečně zajímavější než všechny ty pachy? Zkuste si to představit: pes má svého pánička neustále k dispozici, je hlazen, zaopatřován, krměn, lidé si s ním hrají atd. Když pak člověk jde za psem a volá ho k sobě zrovna ve chvíli, kde je v zajetí svodů voňavých stop, musel by mu nabídnout něco přinejmenším stejně zajímavého, či lépe ještě zajímavějšího. Jinak pes nevidí sebemenší důvod k tomu, aby opustil napínavé pachy a přišel ke svému člověku, který nudně postává na cestě. A když k němu

V tomto případě se váš Felix jen naučil, co je třeba udělat pro to, aby mu jeho lidé házeli klacky. On začne hru a obtěžuje tak dlouho, dokud nedosáhne svého, a potom sám rozhodne, kdy už toho je dost. Při této formě hry je pro něj člověk bohužel prostředek k dosažení cíle, tedy jakýsi „stroj na házení“. Zážitek z úspěchu, totiž z přinesení klacku, má pouze Felix sám. Jakmile Felix v budoucnu přijde a bude své lidi vyzývat ke hře, měli by na to reagovat ignorováním (nemluvě o tom, že klacky navíc znamenají velké riziko zranění).

Zároveň s tím byste ale měli začít používat jiný aportovací předmět, který ovšem už bude v majetku člověka. Pokud se Felix bude chovat klidně, tedy nebude lidi vyzývat s klackem v tlamě ani se před ně stavět, pán mu hodí nový předmět a Felix ho bude smět přinést. Pokud si začne něco vynucovat štěkáním nebo vyskakovaním, aportovací předmět se schová a člověk hru ukončí. Teprve až se Felix zase uklidní, může hra pokračovat - ovšem nastartovat ji může pouze člověk ze své vlastní iniciativy. Jinak by se podporovalo dotěrné chování psa, které může dojít tak daleko, že Felix bude vnímat jen onen předmět, ale už ne svoje lidi, a jeho chování by se v důsledku silné koncentrace na aport mohlo stát dokonce nekontrolovatelným. V průběhu času se Felix naučí, že nátlak z jeho strany nevede k úspěchu. Primárně zjistí, že jeho oblíbenou hru s aportem člověk začne teprve tehdy, když se on bude chovat klidně. Pes sám už iniciativu nemůže nastartovat, protože kýžený předmět nebude mít k dispozici.

ŘEŠENÍ: VÝCHOVNÉ HRY

Poslušnost svého psa považujete za dobrou. Přijde na zavolání, počká, když mu dáte povel sedni nebo zůstaň, a vyhýbá se

K aportování lze využít „dummy“

Foto Minerva

věcem, které dělat nemá. Společně se bavíte při procházkách, rozpustíte společně řádíte, ale přesto máte někdy pocit, že poměr mezi vámi a vaším psem by mohl být lepší. Je sice poslušný, ale orientuje se na vás jen tehdy, když ho trvale zaměstnáváte. Poslouchá, protože se naučil poslou-

„Aportování upevňuje vzájemný vztah a zlepšuje poslušnost psa.“

chat, nebo se na vás orientuje, protože jste oba navzájem svázáni poutem důvěry?

Přirozeně bych zde nechtěla tvrdit, že by snad psi neměli být vychovávaní. Samozřejmě opak je pravdou. Ale základem spokojeného a šťastného soužití je dobrý a zdravý vztah! Jednu z možností jak vztah zintenzivnit představuje aportování „Just for fun“.

PROČ APORTOVÁNÍ?

Při aportování mohou pes a člověk společně řešit úkol. Upevňuje to vztah a zároveň skýtá možnost, jak hrou dále zlepšovat poslušnost psa. Varianty a stupeň obtížnosti při aportování si můžete vybrat zcela podle svého uvážení. Přirozeně by měl daný stupeň obtížnosti aportování odpovídat stavu znalostí člověka a schopnostem psa. Pokud bude pes přetěžován nebo nedostatečně zatěžován, nebude ho totiž aportování bavit.

Jaký aportovací typ je váš pes? Nejprve je zapotřebí zjistit, jaký aportovací typ je váš pes. Pokud je velmi agilní a aktivní, měli byste dát přednost spíše klidnému aportování bez velké akce. Jinak se takové zvíře snadno rozčílí nebo rozruší a nebude schopno se na aportování soustředit. Pokud je váš pes typově spíše introvert, lze do aportování zařadit větší podíl akce. Ale podstatnou roli hraje i velikost a stáří psa stejně jako jeho zdravotní stav.

CO APORTOVAT?

K aportování se nabízí mnoho předmětů. Oblíbené látkové zvířátko lze využít stejně tak dobře jako „dummy“, které dostanete koupit v obchodě. Předměty by ovšem měly být vybírány s ohledem na psa. Pro trpasličího pudla bude medvídek ve velikosti XXL asi opravdu poněkud velký, zatímco pro ridžbeka štěněcí dummy příliš

Když si psi dělají, co je napadne

K aportování se nabízí mnoho předmětů

malé. Klacky vám vzhledem k reálnému riziku poranění nedoporučujeme vůbec. Nejlepší je rozhodnout se pro jeden nebo více předmětů, které budou určeny výhradně k aportování. Pes je tedy nikdy nebude mít volně k dispozici, aby si s nimi mohl například hrát. Předměty jsou neustále ve vašem majetku a pro psa nepřístupné - zvyšuje to napětí. Nejprve předmět pro psa zatraktivněte tím, že si s ním budete sami pohrávat, vyhazovat ho do vzduchu a zase chytat, nebo si ho přehazovat z jedné ruky do druhé, aniž by si pes směl hrát také. Aportovací předmět patří zkrátka vám a jen vy se s ním můžete bavit. Opakujte to tak dlouho, dokud vám pes bude pozorně přihlížet a zajímat se o aportovací předmět.

CO ZNAMENÁ APORTOVÁNÍ?

Aportování znamená, že pes (radostně) na výzvu vyrazí za předmětem a přímou cestou ho přinese zpět, kde ho odevzdá do rukou svého člověka.

Ovšem pokud se sami pasujete do role stroje na vrhání míčků nebo klacků pro svého psa, nebude to mít s aportováním mnoho společného. V těchto případech totiž nepředstavujete v očích psa nic jiného než „mechanický vrhač“. V nejnepříjemnějším případě vás k tomuto jednání dokonce bude sám vyzývat tím, že k vám s klackem nebo balonkem přijde, postaví se před vás tak, že ho nebudete moci přehlédnout, někdy dokonce se štěkotem, a bude vás nutit, abyste mu daný předmět házeli. Objekt, který mu hodíte,

ihned přinese zpátky, hodí vám ho pod nohy a znovu vás bude vyzývat k hodu. Tak dlouho, dokud ho to nepřestane bavit a předmět bez zájmu neopustí.

Při aportování („Just for fun _ což nemá nic společného s prací retrievrů“) však vycházíme z toho, že se vy, tedy člověk, chopíte iniciativy a že to budete rovněž vy, kdo rozhodne o ukončení aportování. Proto prosím ignorujte psí výzvy ke hře, když kolem vás bude poskakovat s klacíčkem nebo s šiškou v tlamě, ale zato z tašky vytáhněte svůj vlastní aportovací předmět a nabídněte mu: „Pojď, my dva teď spolu něco pěkného podnikneme!“ Hezké je, když se postaráme o obměňování: někdy aportek hodíme do křoví, jindy něco schováme, aniž by to pes viděl, nebo aport zavěsíme na nízkou větev. Fantazii se meze nekladou... Svůj předmět jste už

dopředu učinili pro psa atraktivním natolik, že se za ním rozběhne s velkou motivací a bude ho hledat, i když mu nebude ležet přímo před nosem. Když ho najde, projevte radost, hlasitě ho pochvalte, zavolejte ho k sobě, není však nutné, aby před vás předsedal, nýbrž mu dále vyjadřujte uznání za jeho výkon - hledání a přinesení předmětu. Bude si ho smět ještě chvíli ponechat, protože když po něm hned sáhnete, bude se snažit od nás raději udržovat odstup, místo aby nám předmět přinesl. Spíš mimochodem si pak necháme na „pusť“ předat aport, abychom psu mohli připravit novou aportovací úlohu či si případně dále jít svou cestou.

KDE APORTOVAT?

Pro aportování se hodí terény, které jsou přehledné a nepředstavují pro psa žádné nebezpečí. Rovněž je zapotřebí dbát na to, aby nedošlo k poškození přírody. Pokud aport hodíte příliš hluboko do lesa, mohli by se při tom vyplašit jeho obyvatelé a dát se na útěk. Když aport hodíte do pole, mohli byste zase poškodit sadbu a zemědělci by z toho asi právem nebyli nadšení. Když aport hodíte do vody těsně vedle mladé kachní rodinky, ta může propadnout totální panice. Zkrátka: snažte se brát ohled na své okolí!

JAK APORTOVAT?

Aportováním navíc zlepšujete poslušnost psa. Na počátku však od něj nepožadujte příliš. Také aportování se pes musí nejprve spolehlivě naučit. Začněte proto nejprve po malých krocích. A teprve podle toho, jak pes bude úspěšný, zvyšujte obtížnost. Později už můžete aportovací předmět schovat komplikovaněji a psu při hledání pomáhat. Pes zažije pocit úspěchu, protože s vámi spolupracoval. To upevňuje vztah a podporuje radostné soužití smíšeného lidsko-psího týmu. Brzy zjistíte, že při aportování musíte brát ohled na některé věci. Jen cílený trénink v aportování bude později provázen žádoucím úspěchem, jímž bude čtyřnohý průvodce, který rád bude se svým člověkem „pracovat“ formou aportování. Upevní se poslušnost a také se prokazatelně posílí vztah mezi člověkem a psem. Přeji vám mnoho zábavy a úspěchů. Uvidíte, že v uvolněné atmosféře v hezkém prostředí půjde všechno lépe i vašemu psu. Možná jste právě teď konečně dostali správnou pobídku k tomu, abyste to se svým psem také zkusili. Bude vás to bavit a vaše soužití se zlepší...

P. L. Scheuermannová,
Psí akademie Darmstadt